

DAN (1812) *part praet pass pf*

dan (823), **dany** (433), dan *a.* dany (556); dan *ZapMaz, MetrKor* (11), *March¹Wiet, BierEz* (2), *OpecŻyw* (14), *OpecŻywSand, ForCnRWiet, PatKaz I* (2), *PatKaz III* (5), *BielŻyw, GlabGad* (4), *MiechGlab, WróbŻółt, WróbŻółtGlab, RejPs* (4), *ComCrac* (2), *RejRozpr* (2), *ConPiotr, RejJóz, HistAl* (2), *KromRozm I* (7), *MurzHist* (2), *MurzOrt, KromRozm II* (5), *Diar* (5), *BielKom* (2), *RejWiz* (8), *OrzList* (3), *LeszczRzecz, OrzQuin* (2), *SarnUzn* (4), *SienLek* (2), *SienLekAndr, HistRzym* (14), *RejPosWiecz², RejPosWiecz³, KwiatOpis, GrzegŚm* (2), *BielSpr, WierKróc* (2), *BiałKaz* (2), *StryjWjaz, KochOdpr, KochPs, CzechEpPOrz, KochJez, KochFr* (2), *KlonŻal, KochWz, ReszPrz, WerKaz, KochPieś* (3), *PapUp* (2), *ActReg* (3), *KochCz, KochFrag, KochFragJan, KołakSzczęśl, JanNKarOrz, VotSzl, SapEpit, KlonWor* (2); dany *Murm, BartBydg, Oczko, KochTr, StryjKron* (3), *NiemObr* (3), *GórnRozm* (2), *KmitaPsal, Calep* (12), *GostGosp, GrochKal, GórnTroas, OrzJan, WyprPl, RybGęśli, CiekPotr*; dan : dany *ZapWar* (3 : 2), *ListRzeź* (2 : 2), *FalZioł* (2 : 50), *LibLeg* (17 : 1), *SeklWyzn* (4 : 2), *SeklKat* (8 : 4), *LibMal* (3 : 2), *RejKup* (4 : 1), *MurzNT* (14 : 2), *KromRozm III* (9 : 1), *LubPs* (3 : 2), *GroicPorz* (21 : 6), *KrowObr* (13 : 8), *Leop* (21 : 12), *UstPraw* (19 : 1), *BibRadz* (28 : 14), *OrzRozm* (2 : 3), *BielKron* (62 : 7), *GrzegRóżn* (4 : 1), *KwiatKsiąż* (1 : 1), *Mącz* (8 : 18), *RejAp* (39 : 7), *RejPos* (52 : 2), *BiałKat* (12 : 8), *RejPosWstaw* (2 : 2), *KuczbKat* (11 : 4), *RejZwierc* (21 : 3), *WujJud* (6 : 2), *WujJudConf* (3 : 2), *RejPosRozpr* (4 : 1), *BudBib* (6 : 3) *BudNT* (10 : 1), *CzechRozm* (15 : 26), *ModrzBaz* (21 : 1), *SkarJedn* (11 : 7), *SkarŻyw* (12 : 38), *CzechEp* (1 : 20), *WerGośc* (1 : 1), *ArtKanc* (12 : 4), *ZawJeft* (3 : 1), *Phil* (3 : 2), *GrabowSet* (1 : 4), *LatHar* (1 : 13), *WujNT* (56 : 44), *SarnStat* (111 : 47), *SiebRozmyśl* (1 : 1), *KlonKr* (1 : 2), *PowodPr* (1 : 2), *SkarKaz* (3 : 10), *SkarKazSej* (2 : 3). -a- (1804), -ą- (7) [tylko w Nsg form niezłożonych].

W formach niezłożonych m sg dãn. W pozostałych niezłożonych dãn- (446), *dan-* (48); *dan-* *BielSpr, KochPs, KochJez, KochFr* (2), *KochPieś* (3), *KochCz, KochFrag, KlonWor*; *dãn-* : *dan-* *MurzNT* (3 : 1), *KromRozm III* (6 : 1), *Leop* (10 : 2), *BibRadz* (15 : 3), *BielKron* (44 : 3), *RejPos* (36 : 4), *BudNT* (6 : 1), *SkarŻyw* (9 : 2), *SarnStat* (5 : 20); *w formach złożonych dan-* (735), *dãn-* (62); *dãn-* *KarnNap*; *dan-* : *dãn-* *OpecŻyw* (1 : 1), *MurzNT* (2 : 1), *KromRozm III* (6 : 1), *GroicPorz* (10 : 4), *KrowObr* (10 : 10), *Leop* (22 : 3), *BibRadz* (12 : 8), *BielKron* (9 : 4), *Mącz* (25 : 1), *RejAp* (13 : 3), *RejPos* (7 : 1), *RejPosWstaw* (2 : 1), *RejZwierc* (5 : 1), *BudBib* (4 : 1), *BudNT* (1 : 3), *CzechRozm* (40 : 4), *SkarJedn* (20 : 2), *SkarŻyw* (56 : 6), *CzechEp* (54 : 1), *NiemObr* (10 : 1), *ArtKanc* (8 : 1), *GórnRozm* (3 : 1), *WujNT* (65 : 1), *SarnStat* (165 : 1).

sg m N dãn (287), *dany* (240); (*praed*) *dãn* (285), *dany* (236). $\diamond$ *G danégo* (38); -égo (7), -(e)go (31). $\diamond$ *D dan(e)mu* (9). $\diamond$ *A dan(e)go* (16), *dany* (4). $\diamond$ *I danym* (17). $\diamond$ *L danym* (16). $\diamond$ *V dany* (1). $\diamond$ *f N (praed) dana* (320), *danã* (72), *dan(a)* (63). $\diamond$ *G danéj* (28); -éj (3), -(e)j (25). $\diamond$ *D dan(e)j* (1). $\diamond$ *A danã* (32). $\diamond$ *I danã* (17). $\diamond$ *L danéj* (5); -éj (1), -(e)j (4). $\diamond$ *n N (praed) dano* (192), *dané* (120); -é (18), -e (2), -(e) (100); -é : -e *BiałKat* (3 : 2). $\diamond$ *G dan(e)go* (12). $\diamond$ *D danemu* (1). $\diamond$ *A dané* (2); -é (1), -(e) (1). $\diamond$ *I danym* (3). $\diamond$ *L danym* (3) *LibLeg, UstPraw, CzechEp, daném* (1) *GórnTroas*. $\diamond$ *pl N m pers dani* (28). *m an dané* (2) *Leop, SarnStat*; ~ -é (1), -(e) (1). *subst m (praed) dané* (86), *dany* (13); -y *PatKaz I* (2), *ZapWar* (2), *GlabGad*; -é: -y *LibLeg* (2 : 1), *KromRozm III* (1 : 1), *BielKron* (1 : 2), *RejAp* (2 : 2), *RejPos* (3 : 1), *SarnStat* (26 : 1); ~ -é (26), -(e) (60). *f (praed) dané* (44), *dany* (7);

-y *ZapMaz*, *RejPs* (2), *RejWiz*, *BielSpr*; é : -y *RejPos* (1 : 2); ~ -é (18), -(e) (26). *n* (*praed*) *dané* (30), *dany* *GlabGad* (2); -é (12), -(e) (18). ◇ *G* *danych* (32). ◇ *D* *danym* (3). ◇ *A m pers* *dané* (4) *NiemObr*, *SarnStat* (2), *SkarKazSej*, *dani* (1) *BudBib*; ~ -é (2), -(e) (2). *subst* *dané* (44); -é (28), -(e) (16). ◇ *I m* *danémi* (3) *ModrzBaz*, *SarnStat* (2), *danymi* (2) *KromRozm III*, *OrzRozm*; ~ -émi (2), -(e)mi (1). *f i* *n* *danymi* (2). ◇ *L* *danych* (6). ◇ *du N (cum nm)* *dany* (2) *RejAp* 104, *Dd3v*, *dan(e)* (1) *RejAp* 103 v.

Sł stp s.v. dać, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

I. W znaczeniu właściwym 'datus' (527) :

1. *Przekazany na własność lub na pewien czas; datus* *Mącz*, *Cn* (217) : *RejWiz* 191; *A* *nákłady z domu Krolewskiego* będą *dáne* [*dabuntur*]. *Leop.* 1.*Esdr* 6/4, 3.*Esdr* 6/25; *UstPraw* F; *Mącz* 92a; *RejZwierc* 25v; *A* *łzczodroblliwość nie inźzego ieft/ iedno dać w ten czás kiedy trzebá dać/ komu trzebá dać/ iáko wiele/ y dla częgo co ma być dano* [*propter quid dandum*]. *ModrzBaz* 22.

dan komu (85): *Krolći tego łkárbu ieft pan/ A iemuć łpráwnie ma być dan.* *BierEz* E3; *PatKaz III* 93v; *HistAl* K4; *LibMal* 1551/164; *Leop* 1.*Esdr* 6/9, 1.*Mach* 8/28; *UstPraw* I2v; *WyprKr* 1; *BibRadz Esth* 5/3, 6, *Dan* 4/13, 7/4; *BielKron* 377v *marg*; *Fundam tibi nunc nimis vellem dari, O yákobych rad abyć procá teraz byłá dána.* *Mącz* 247b, 214c; *RejAp* 61v, 69v, *Ff2v*; *RejPos* 252v; *GrzegŚm* 31; *KuczbKat* 140, 406; *RejZwierc* 194v; *WujJud* L12; *WujJudConf* 261; *BudBib Dan* 4/16 [17]; *CzechRozm* 258; *KochFr* 123; *ActReg* 11, 25; *GrabowSet* Mv; *WujNT* 330, *Iac* 1/5; *SarnStat* 283, 373, 560, 1040 [2 r.], 1168, 1207; *CiekPotr* 57; *Złodźieyństwo ieft, [...] Kiedy bierze nie łwą rzecz nád wolą iey Páná/ A z ięgo wiadomością nie bywa mu dáná.* *KlonWor* 3. *Cf dany komu na co; komu za co; Przysłowia, Wyrażenie.*

dany komu na co (2): *Bogáctwá ná co nam łá dáne.* *RejZwierc* 139 *marg* [*idem*] *Aaa3*.

dan komu za co [= jako] (2): *A iż to tylko Pánłki grunt ieft/ ktory mu ieft dan zá włáłny* [*quae itti propria tradita essent*] *ModrzBaz* 48; *SarnStat* 632.

Przysłowia: bibl. czo yesth boze bogv bylo dano a czo Czełarłkie Cełzarzowy *LibLeg* 7/69v.

bibl. SeklKat K; *RejPos* 170, 170v; *Dawayćie/ á będzie wam dano* [*date et dabitur vobis*]. *WujNT Luc* 6/38; *SkarKaz* 279a [ogółem 5 r.].

bibl. SeklKat F4v, S, T2v; *MurzNT Matth* 7/7; *Proście/ á będzie wam dano* [*Petite et dabitur vobis*] *Leop Luc* 11/9, *k. B4v*; *BibRadz Luc* 11/9; *RejPos* 45v, 131v, 132v, 144v; *BiałKat* 221; *BudNT Matth* 7/7, *Luc* 11/9; *KołakSzczęśl* B2v; *Abowiem káždemu proźácemu będzie dano* *WujNT* 80, *Matth* 7/7 [ogółem 17 r.].

bibl. MurzNT Mar 4/25; *Bo temu ktho ma/ będzie ięłcže więcey dano* [*qui enim habet, dabitur ei*] *Leop Matth* 13/12, *Luc* 19/26; *BibRadz Matth* 25/29, *Mar* 4/25; *Kto ma będzie mu dano więcey.* *RejAp* 69v *marg*, 69v, *Ee*; *RejPos* 336v, 337; *WujNT Matth* 13/12, 25/29, *Mar* 4/25, *Luc* 8/18, 19/26 [ogółem 15 r.].

Wyrażenie: »dany w posagu« (1): *ktora* [*spiska ziemia*] *była dana w połágu zá Iudytą Stefanowy wtoremu.* *BielKron* 353.

Szeregi: »dany abo przewidowany« (1): *choćby též tákowé beneficium z dobréy woli/ y z pewnéy wiadomości było dáné abo przewidowáné* [*daretur aut provideretur* *JanStat* 198] *SarnStat* 923.

»dan i puszczone« (1): A iefliby część oná imienia byłá białygłowie zgoła/ przez brácią w pośelsią dáná y pułczoná *SarnStat* 1168.

»dan i wzięty« (1): BOg nikogo nie łądzi z tego/ áni liczby łlucha/ czego komu nie dał: ále tylko z rzeczy dáných y wziętych *CzechRozm* 259.

a. *Darowany, dany darmo, rozdany; datus Vulg (44)* : *GroicPorz* a3; Dar potáiemnie dáný [*Donum in abscondito*] všmierza popędliwość *BibRadz Prov* 21/14; *Mącz* 65d; A iáka moc ieft iáłmużny/ ták dáney iżem nie zginął. *SkarŻyw* 98; *Phil* I3.

dan komu (25): *PatKaz III* 140; *BielŻyw* 2; Niepewne mu dary da(n)e Wszytki mnima podej(ż)rzane *BierRozm* 13; *SeklWyzn* f3; *MurzNT Ioann* 12/5; *Leop Deut* 18 arg, *Sap* 11/4; *BielKron* 21 v; *Mącz* 237b; *HistRzym* 13; gdiż im nie łá dáné ták hoyne dáry á tákíe vpominki od niego. *RejPos* 206, 94, 113, 205v; *WujJudConf* 223v; *WierKróc* A2v; *BudNT Apoc* 6/2; *SkarŻyw* 98 marg; *KochFr* 76; *PaprUp* Cv; Xenium – Podarek prześpolnemu albo gościowi dani. *Calep* [1149]b, 288b; *LatHar* 575; *WujNT przedm* 38. Cf *dan komu ku czemu*.

dan komu ku czemu (1): Tákże dziewczká co iey ieft od Rodzicow dano ku iey ochędożności/ w łzátách/ w łprzęcie domowym/ tego nie powinny kłáć *GroicPorz* ff4.

dany w co (1): Dar łkryty vkraca gniew: á podárze w łono dane/ łkromi nawiętłze rozgniewanie [*extinguit... donum in sinu indignationem maximam*]. *Leop Prov* 21/14.

dan za co (1): *Precarius*, Co bywa zá próżbę dano/ vprołzony, wyprołzony. *Mącz* 320b.

W charakterystycznych połączeniach: *dan(-e) dar* (6), *podarek* (2), *podarze*, *upominek* (5).

Wyrażenia: »darem, darmo dan« (1 : 1): *SeklWyzn* f4v; Vbogiego/ šírotkę wfpomagay czym moželz/ S tych dármó dáných dárow/ włzák ná to nie orzelz. *RejWiz* 51.

»z łaski dany« (2): *SeklWyzn* f4v; *Gratuitus* – Z łasky dani, vcziniony, nienágradni. *Calep* 464a.

a. *Ofiarowany, poświęcony; datus Vulg (9)* : A od włáfného oycá łwoiého [*córka*] Ma być ná mieyfcu bydlęcym daná/ Y iey cépla krew ma być wylaná? *ZawJeft* 30.

dan komu (6): *SeklKat* L3; Pirwołtki pokármow wálłých dáné káplánowi/ áby błogofłáwyenftwem oddał domowi twemu. *KromRozm III* K6v; *Leop 3.Reg* 18/23; *BibRadz Deut* 18/4; *SkarŻyw* 491 marg; ten Tełtáment niech wam będzie dáný/ Krwie moiey zá grzechy wálze wylaney *RybGęśli* B4v.

dany za kogo (1): ták te łłowá znáczą iálnie/ iż ták ieft obecne/ iáko [*ciało*] dáné y ofiárowáne zá nas. *WujNT* 286.

Szereg: »dany i ofiarowany« (2): A iż nie tylko potym ná krzyżu miáło być [*ciało*] dáné y ofiárowáne: ále y ták ná ołtátniey wieczery *WujNT* 286, 286.

b. *Płacony, dany z obowiązku lub pod przymusem; datus Mącz (50)* : Yako troiakym obyczaiem bywa dawanie/ także też troiaka zapłata bywa dána. *SeklKat* L3v, L4v; *Diar* 41; Gdy dwor nás ieft dáleko/ thedy ciáża ma być daná do dworu *UstPraw* G, C, E3v, G2; *Mącz* 463d; *ModrzBaz* 125; *Phil* F2; ma káráć łtem grzywien: z których dwie części do łkárbu náłzego máią byđz dáné [*fisco nostro applicamus JanStat* 280] *SarnStat* 287, 335, 359, 892, 924.

dan komu [*w tym: komu za co* (5)] (29): *BierEz* F3v; włzákosz stharołtham sthego dzyeszýathy grołz dan bycz ma. *MetrKor* 34/135; *ZapWar* 1549 nr 2657; *Diar* 32, 38, 41; *Leop 2.Mach* 8/1 0; *UstPraw* F4, G2; Suma daná ieft łżeścią tyfiác łłużebnym z Málborku *BielKron* 392; *Mącz* 97d, 339d;

BudBib 2.Esdr 13/10; Phil E3; WujNT przedm 39, s. 67 marg; A té pieniádze [!] przewodnikowi zázraz dáné bydź máią SarnStat 974, 170, 253, 366, 477, 512 (12). Cf dan komu od czego.

dan komu od czego (1): Woźnemu od oglądání zábitego ma bić dan grofz. *UstPraw D3v.*

dany za co (11): wízákże żydowie rzeczy krádzione/ [...] mogą kupowác y pieniędzy íwych záz nie dáných nie trácą *GroicPorz h3v; RejWiz 18v; UstPraw F4; HistRzym 4v; WujNT 67 marg; á konie ich temuż Podkomorzemu záz winę y wyftępek niech będą dáné [applicentur JanStat 707]. SarnStat 477, 515, 653, 804, 818, 1239.*

W charakterystycznych połączeniach: dan (-a, -e) ciqża, dań (2), grosz (3), opatrzenie (4), pamiętne (3), pieniádze (10), wina (3), zapłata (3).

Szereg: »dan albo zapłacon« (1): ieslize by thy pieniádze przerezczony niebyly iemu na then czas wyssey vypisany dany albo zaplaczony volen bendzie ku nam movicz czo bendzie iego vola *ZapWar 1549 nr 2657.*

c. *Sprzedany; wymieniona rzecz za rzecz lub za pieniádze (3) :* *MurzNT 121 marg; áni téż fuccelsorowie názy Królowie Polfcy to czynić będą/ á zwłaczá gdzie dobrá záz dobrá/ ziemiá záz ziemię ieft dána SarnStat 1040.*

dan komu (1): á wízákże záz kázdy grofz ma mu być to dano iáko takie grofze idą miedzy kupcámi UstPraw E3.

d. *Oddany, zwrócony [komu] (3) :* FAnth iesli pożytku nie niefy/ [...] iuz w they mierze wierzyćielowi ma być dan *GroicPorz dd2; ktore bydło ma być dano z obory krom rękoiemftwá temu czyie ieft. UstPraw F, F.*

e. *Pożyczony, zastawiony, dany z zamiarem odebrania w przyszłość; concensus, datus, oblatu JanStat (23) :* A iesliby od nas kto tákowé Ziemie álbo Zamki ták w zaftáwie wziął/ pieniádze przezeń dáné [*per eum datas JanStat 90*] tym lámym niech tráci. *SarnStat 910, 256.*

dan komu [w tym: komu na co, na kogo (3)] (8): *GroicPorz dd; Ale iesli máły dłuq/ tedy rękoymiowi ma być daná łlufzna zaftáwá UstPraw F4v; ActReg 26; tedy przyśięże Zyd ná zázład sobie dany [sibi oblato JanStat 1117] SarnStat 250, 83, 263, 669. Cf dany komu w co.*

dan na co, na kogo (14): tedy tákowy zázład nie ma fię ściągác ani ma być dan ná iednę perfonę *UstPraw I4v; ActReg 26; Calep 717b. Cf »na lichwę dany«, »na rękojemstwo dan«.*

W charakterystycznych połączeniach: dan (-a, -e) kaucyja, pieniádze (5), zázład (2), zastawa.

Wyrażenia: praw. »dany w depozyt« (1): iz íye tho ma rozumieć/ iesli zmárłemu Rękoymiemu były dáné pieniádze w depozyt od onego záz kogo ręczył *GroicPorz r3v.*

praw. »w fancie dany« (1): KOń álbo inne źwierzę w fancie dáné iesliby zdechło/ tedy ten ktho ie przyjął niebędzie go winien płácić *GroicPorz rv.*

praw. »na lichwę, zysk dany« = foeneraticius Mącz, Calep (3 : 2): Foeneraticius, Zázławný/ Ná lichwę dáný. *Mącz 133b; SkarŻyw 26; Calep 163a, 427b, 994a.*

praw. »dan na rękojemstwo« = ad fideiussoriam assignatus JanStat [szyk 3 : 3] (6): *GroicPorz m4v, r4, xv; tákie bydło ma być dano ná rękoiemftwo UstPraw A; ModrzBaz 84v; SarnStat 669.*

2. *Podany, wręczony; praebitus Mącz, Calep (96) :*

dan komu (11): Czamyethi y yedwab yemu przy dzyalie dane powyedzyl yfz thamze na boru zoftawyl *LibMal* 1548/146v; *UstPraw* G3v; *Mącz* 316d; *RejAp* 89; *RejPos* 35v; *GrzegŚm* 60; Ponieważ już dawno przedtym na gorze Syna dany był Moyżeszowi zakon. *CzechRozm* 86v; *ActReg* 120; *Calep* 829a; *SarnStat* 118, 514, 526, 756.

Wyrażenie: »w, na ręce dan [komu]« [szyk 4 : 1] (4 : 1): A gdy mu [*Chrystus*] był dan s trefunku małym dzyeciątkiem przy ofiarowaniu jego na ręce jego/ [...] [*Symeon*] poznał go *RejPos* 35v; a gołocie wżędzie w ręce może być dany pozew/ albo w parafiiéy położony. *SarnStat* 118, 514, 526, 756.

Szereg: »dan i wniesion« (1): A pozew przeciwko takowému mężobóycy/ ma być dan y wniesion przez Woźnego y dwu Szlachciców w dom *SarnStat* 1172.

W przen (1) :

Wyrażenie: »w ręce dan« (1): Czemu rączey niebierzefz na pomoc vrzędu/ ktoremu y łady y miecz w ręce ieft dan [*datus est*]? *ModrzBaz* 62.

a. *O pokarmach i lekach* (81) : Też łok tego ziela łtrochą driakwie dany albo piti zwinem quartanę leczy. *FalZioł* I 14c; NAprzed piłuy z Reubarbarum/ półtori dragmy zaraz dane na łwitaniu/ łą barzo dobre. *FalZioł* V 84, I 27a, 34b, 45a, 54b, 58d (20); *ModrzBaz* [38]v; *Oczko* 22; Parentalia — Obyad przipogrzebie rodzicow dani. *Calep* 755b; Iákałkolwiek przyczyná do śmierci czyieykolwiek/ nie mądrze y nieumiejętnie danymi lekárstwy/ ábo czym inšzym. *LatHar* 115; *WujNT* 155, Zzzzz4.

dany dla czego (1): a to tylko ku trzeźwości a rzadko/ iżeby to picie więcey dla łtrawienia pokarmu niżliże dla vgalzenia pragnienia bylo widziane dane. *KwiatKsiąż* D2v.

dan komu, czemu [*w tym: komu w czym* (1)] (9): A dla tego ieft dobra w gorączich niemoczach, w febrach z kalfiją dana niemocznemu człowiekowi. *FalZioł* III 4d, I 53b, 70b; *Leop* 1.*Cor* 9 arg; w kthorym Ráiu [*tureckim*] na iáką potrawę kto pomyfli/ taka mu będzie daná do fytości *BielKron* 260v; *Mącz* 446d; *KuczbKat* 225, 285; *Oczko* 38.

dany ku czemu (37): tedy nie ieft łacrament ale profti chleb y wino ku poffyleniu ciała czlowieczego dani *SeklKat* Y2v; *Calep* 1021a. Cf *Wyrażenia*.

dany na co (3): Theż na tercijanę febrę/ trzy korzonki á trzy łifki Kofziłczkówe s kthorymkłówek piciem dane/ vczynią zimniczę *FalZioł* I 153a, I 110c, 153b.

dany w czym (7): Opuchłym też pomaga vryna wieprzowa/ albo y machierzyna jego w piciu dana *FalZioł* IV 3d, I 70b, 88d, 111b, 135a, III 6c, 26c.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): ale karmia dla tego dana żeby z niey ciało rośło, á łiła łie mnożyła *GlabGad* F5.

Wyrażenia: »dany ku jedzeniu, do jedzenia« (2 : 1): á ktemu też proch łtego ziela w iaiu dany ku iedzeniu/ ieft barzo dobry y pomoczny *FalZioł* I 135a, III 2c; *SkarKaz* 157b.

»dany ku piciu« [szyk 23 : 10] (33): Theż łok żorawin łlodkich dany ciepło ku piciu/ život otwiera y ftholcze czyni *FalZioł* I 85b; Szaw w cierpniączem winie vwarzony á ku piciu paniey ono wino dane kielko razow/ nie będzie pani brzemienna *FalZioł* V 83, I 34b, 38d, 40d, 55c, 58d (33).

3. *Przeznaczony na coś, powierzony; umieszczony; datus* *Mącz* (214) : *CzechRozm* 175v; Starostwo Łeczyckie y innepodług prawa będą dane *ActReg* 12; *CzahTr* Iv [2 r.].

dan dla kogo, dla czego (4): KromRozm I Bv: Liberorum quaerendorum causa ei credo uxor data est, Mam za to żemu żoná daná yeft dla nábywania płodu. Mącz 335d; CzechRozm 175v [2 r.].

dan do kogo, do czego [w tym: do kogo na co (2)] (10): BielKron 199; Roľło dziećie dobre y wřzytkim miłe: á do náuki dáne/ prętko wiele vmiáło. SkarŻyw 331, 200 [2 r.], 461; KlonŻal E4; ArtKanc D13v; Depositum – Rzecz ktora mi do chowania ieft dana. Calep 308a, 308a; SarnStat 372.

dan komu [w tym: komu ku czemu (12), komu na co, na kogo (4), komu za kogo (3), komu dla kogo, dla czego (2), komu do czego (1)] (88): a ta [korona] ľama bywá dána pannám OpecŻyw 187v, 4, [61], 186v, 187v, 188 [2 r.]; PatKaz III 91v; FalZioľ [*8]; GlabGad A7, F3v; RejPs 166; RejRozpr B3, F4v; SeklWyzn 4v; RejJóz F4; KromRozm I Bv; MurzHist Hv; MurzNT Matth 21/43, Ioann 6/66; Leop Sap 3/14; BibRadz Gen 47 arg, Iudic 14/20, 1.Reg 18/19, Eccli 26/27, Matth 21/43; Druga Márya/ thá byľá daná krolowi Węgielkiemu Lodwigowi. BielKron 190, 65v, 76, 97v, 108v, 175 (17); Ego id agam mihi ne detur, Ia ták chcę czinić áby mi nie byľá daná. Mącz 243a, 310c, 335d, 418d; RejAp 56v [2 r.], 89v, 90 [2 r.]; HistRzym 10, 21, [39]v, 129; RejPos 235, 250v, 344v; RejPosWiecz³ 98v; KuczbKat 435; RejZwierc 57v, 97v, 142; BudBib Num 18/6; BudNT Apoc 11/2; CzechRozm 145v; ále iáko ptakom fkrzydľá do latánia/ ták człowiekowi dáne ľá członki do roboty [pro instrumentis sunt]/ iáko naczynie. ModrzBaz 37, 14v; Oczko 1v; SkarŻyw 14, 87, 242, 429, 596; StryjKron 462; NiemObr 31; ArtKanc I20v, N9; KmitaPsal A2; ActReg 74; Calep 308a; Przetoż powiedam wam/ iż będzie odięte od was kroleftwo Boże/ y będzie dáne narodowi [dabitur genti] czyniácemu owoce WujNT Matth 21/43, s. 93, 392, Apoc 11/2; SarnStat 491; KlonKr wstęp A3.

dan ku czemu (17): OpecŻyw 4; FalZioľ [*8]; Kopyta dany bydľu ku obronie GlabGad F3v, A7; BibRadz Gen 47 arg; BielKron 76; HistRzym 21; RejPos 235; KuczbKat 435; Oczko 1v; ArtKanc N9. Cf »ku wiernej ręce dan«.

dan na co [w tym: na co do czego (1)] (19): PatKaz III 91 v; MetrKor 62/171v; MurzHist Hv; BielKron 199; A ná pierwľá [!] naukę piľm w ten czas maia być dani/ gdy napierwey poczńá dobrze mowić. KwiatKsiąż N3v, N3v; Mącz 153b, 310d, 377c; RejZwierc 97v; Bo y tá członkow człowieczych rozmáitość/ nie ná proznowanie daná ieft [non ad ocium data est] ModrzBaz 37; SkarŻyw 86, 117, 200 marg, 248, 308 (7); KochPieś 17.

dana za kogo (7): á dla twey miľooći [!] czekaľam ábych zá cie byľá daná HistRzym 77. Cf »dana za mąż«.

dan za kogo, za co [= jako] (22): ktore [wyznanie] mi byľo za articuli wiary dano SeklWyzn 4v; BudBib Num 18/6. Cf »dana za małżonkę«.

cum inf (1): Potym dánam ieft fluzytz bogu wřfechmogácemu do koľciola OpecŻyw 89.

W charakterystycznych połączeniach: dan do klasztoru (2), do nauki; ku (wy)chowaniu (2); na naukę (5), na wychowanie (2).

Wyrażenia: »dana w małżeństwo, w małżeński stan, ku małżeństwu« [w tym: komu (6), za kogo (1)] [szyk 6 : 2] (4 : 3 : 1): ten ieft doľtoien/ aby iemu dziewitza Maria dána byľa ku manżelřtwu. OpecŻyw 4; BibRadz I 453d marg; A ľioľtrá iego Mágdalená daná w małżeństwo Szkockiemu krolawicowi Iákubowi. BielKron 191, 144v, [332²], 423v, 424; StryjKron 462.

»dana za małżonkę, żonę [komu]« = *data in uxorem PolAnt* [szyk 17 : 3] (15 : 5): á oná niechay iemu będzie daná zá żonę. *HistAl* N2; *MurzNT* 166 marg; *BibRadz Gen* 20/12, 3.Reg 2/21; daná była Beatá krolowi Czełkiemu Władziłławowi zá małżonkę Ípołu y z kroleństwem. *BielKron* 305, 301v, 302, 304, 305, 358 (12); *HistRzym* 123; *RejZwierc* 124v; *BudBib* 1.Reg 18/19; *BiałKaz* Kv.

»za mąż dana« = *maritis traditur JanStat* [szyk 4 : 2] (6): *MurzNT* 156 marg; á tá wálzá dziewicá Márya mátká iego daná była Iozeffowi zá mąż *CzechRozm* 145v, 153v; *SkarŻyw* 242, 580 marg; *SarnStat* 635.

»w moc dan« (1): Gotuyćie Pánu o wierni poddáni Okázác rádość/ coście mu w moc dáni. *KmitaPsal* A2.

»dan w opiekę [komu]« (4): *RejJóz* F4; Będąc młody po oycowey śmierci/ był dan w opiekę Henrykowi Baworłkiemu kfiążęciu *BielKron* 175; *RejPos* 344v; *SkarŻyw* 242.

praw. »k(u) wiernej ręce, ku schowaniu dan« [szyk 4 : 2] (3 : 3): *LibLeg* 6/116v; *Depositarius*, Ten któremu co bywa dano ku wierney ręce. *Mącz* 310c, 310c [3 r.], 384c.

Szeregi: »dan albo poruczon« (1): Prawdác yeft/ iżby kłyęzey przyftoynney było tym dobrze íffáffowác/ co im nye tylko dla ich lámych/ ále y dla vbogich yeft dano álbo poruczono *KromRozm I* Bv.

»dany i zlecony« (1): ieflibyłmy kędy taką zacność y władzą/ [...] iemu od Chrístufá dána y zlecona/ y od Piotrá wykonywana/ vpátrzyć mogli. *NiemObr* 31.

»dany i zostawiony« (1) : świętości iego od niego lámego kołciołowi iego świętemu ku wielkiej pociefze dáne y zoftáwione *RejPos* 235.

a. *Skazany, wydany, poddany; datus Mącz, Vulg; traditus Vulg* (64) : vkradla łuknyá y rzeczy ynnych nyemalo skthorimy yeftł pogimana y do vrzendu dana *LibMal* 1553/175, 1548/138v, 1550/151v, 153v, 1551/161, 1552/171; *GroicPorz* ív; Dána do domu nierządneho. *SkarŻyw* 444 marg; *CzechEp* 317; *ArtKanc* D13v.

dan komu, czemu [w tym: komu w co (9), komu na co (2), komu pod co (1)] (18): *RejKup* f5, p5; *HistAl* C5; mieczowi dáni łá z ludem moim [*gladio traditi sunt*] *Leop Ez* 21/12, *Dan* 5/28, *Os* 10 arg; *BielKron* 237; Obses, Więzień/ to yeft ofobá nieprzyacielóm w zaftawie miałto záftáwy dána. *Mącz* [380]a; *BiałKat* 221; *ModrzBaz* 23v, 122; *SkarJedn* 308; *SkarŻyw* 306; *KochPieś* 8; *ArtKanc* E3v; *GrabowSet* I2; *PowodPr* 75. Cf *dany czemu ku czemu*.

dan czemu ku czemu (1): dał nań íkazanie áby był dan lwowi ku poźrzeniu. *HistRzym* 117v.

dan na co (22): Wybyłcie mieli bytz dáni na wieczné potępienijé *OpecŻyw* 93; *WróbŻołt* Z6v; *GroicPorz* hh2v, ii2, ii3; *BibRadz Prov* 21/18; *BielKron* 237v; Se venum a primoribus datos, Ná przedanie być dan od ítárfzych. *Mącz* 483d; *RejAp* 161; *HistRzym* 91v; *RejPos* 253; thákze ze włzytkiemí máiętnościami y rołkořzami twemi mař być dan ná frogie rozdrapanie. *RejZwierc* 259v; *SkarJedn* 138; *SkarŻyw* [407], 444, 473; *CzechEp* 317; *ArtKanc* N16; *GórnTroas* 47; *SkarKaz* 81b. Cf »dany na pośmiech«.

dan pod co (3): Łałki [...] dan pod ítraż *BielKron* 311v; *BiałKat* 221; *ModrzBaz* 113v.

dan w co (14): Dla Bálwochwálstwá Izráel dan w niewolá Áffyriyczykom *Leop Os* 10 arg, *Is* 65/16; *BielKron* 81v; *HistRzym* 19v; *ModrzBaz* 122. Cf »dan w moc«, »dan w ręce«.

dany za kogo (2): *BiałKat* 346; W tenże czas Márfałek Liflandłki był wypuŝczony z więzienia/ á za niego był dány Fiedor Buczacki *StryjKron* 577.

Wyrażenia: »dan w, pod moc« [szyk 5 : 4] (7 : 2): Czém bys łobie już miał pomocz Abys niedan w Czartowłka mocz *RejKup* bb2v, f5, p5; *BiałKat* 221; vpádniećie przed nieprzyiaćioły wálzymi: bédziećie dáni pod ich moc [subiiciemini eis] *ModrzBaz* 113v; *SkarŻyw* 306, 358, 559; *GrabowSet* I2.

»dan na okup« (1): Złóŝnik bédzie dan ná okup ípráwiedliwego [pro redemptione iusti dabitur impius] *BibRadz Prov* 21/18.

»dany na poŝmiech« [szyk 1 : 1] (2): inne koŝcioły [...] dane íą pogáńŝtwu ná poŝmiech y vpadek. *SkarJedn* 308; *SkarKaz* 117a.

»dan w ręce« = *datus est in manum Vulg* [szyk 2 : 1] (3): *Leop Iob* 9/24; *KochPieŝ* 8; dan w ręce ludu grzeŝznemu. *ArtKanc* E3v.

»dany do więzienia, na więzienie« [szyk 5 : 3] (6 : 2): *GroicPorz* í2; *BielKron* 210v, 378v, 407; Potym ná więzienie długie dány był *SkarJedn* 138; *SkarŻyw* 473 marg; *Phil* H2; Bo íeŝcze Ian nie był dány do więzienia [*missus fucrat Ioannes in carcerem*] *WujNT Ioann* 3/24.

II. Uczyniony 'factus' (1285) :

1. *Uczyniony, sprawiony, spowodowany; zesłany, obdarzony, zdarzony (przez Boga i naturę); udzielony; datus, tributus Mącz, Vulg, JanStat* (721) : *ZapMaz II Ł* 1/42v; bo íeŝcze duch ŝwięty niebył dán ijż mily Iezus íeŝcze niebył pochwałón. *OpecŻyw* 75v; *GlabGad* C5v, M, Mv; *LibLeg* 11/27v, 170v, 181; *SeklWyzn* f4; *SeklKat* Q3, V3; *RejKup* k5v; *MurzNT* 18v, 33v; *KromRozm III* K8v, L7v, M5v; Dana odpowiedź od panow przez pana Kanclerza *Diar* 43, 22, 40, 42, 58, 60; *KrowObr* A4v, 18, 178; *Leop Ez* 32/23, 2.*Mach* 1/18, *Rom* 4 arg; *BibRadz* I 1d marg, II 64c marg; Też vŝtáwił áby małżeńŝtwá były dáne íáwnie/ á nigdzyey íedno w koŝciele. *BielKron* 149, 217; *GrzegRózn* B3v, I3v; *Mącz* 87d; *GórnDworz* Hh6v; *BiałKat* a4, 28v, 201, 256, 257; *GrzegŚm* 19; *KuczbKat* 85, 180; Bo rozgrzeŝzenie od káplaná dáne/ známieniem íeŝt pozwirzchnym odpuŝczenia grzechow *WujJud* 160, 160, 160v; *RejPosRozpr* b4v; *CzechRozm* 53, 64v, 107v; *ModrzBaz* 98v; *SkarJedn* 102, 162; *SkarŻyw* 2, 493, 565; *CzechEp* 151, 292, 302, 307, 315 (7); *NiemObr* 10; *ArtKanc* N16; wielekroć wiáre dána łamiá/ y przywiłeíow nie trzymáią *GórnRozm* M2v; *ZawJeft* 34; *WyprPl* C2; Przyiał y Iob ŝwięty ráde od íednego przyiaćielá ŝwego/ temi íłowy dána *LatHar* 327; *WujNT przedm* 13 [2 r.], *Ioann* 7/39, s. 402 marg, 536, 541 (8); A ízby Sędzia mógl wiedziéc/ íeŝli íeŝt dána albo nie dána przyczyná [*data necne fuerit plebeio causa JanStat* 604] álbo okázya ránienia Szłáchćicá *SarnStat* 619, 186, 194, 210, 581, 619 [2 r.] (14); *SkarKaz* 349b, 516b, 518a.

dan dla kogo, dla czego (2): *KochPam* 86; KRYíte národzony/ dla nas ná ŝwiát dány/ Ráczże nas poŝilić *ArtKanc* B12v.

dan z czego (16): *KrowObr* 105; Niechćiał íie w íwyc modlitwach ni ocz więcey pytać/ Aby mu íedno mądrosć z łálki była daná *RejWiz* 46v; *Mącz* 463d; *RejAp* 28v [2 r.], 158; *KuczbKat* 405; *RejZwierc* 237; *BudBib Iob* 37/10; [namiętnoŝci] poniewaź z przyrodzenia dla tego íą dáne [*quia a natura data sint*]/ áby nas pobudzály do czynienia czegokolwiek *ModrzBaz* 7v, 70; *ZawJeft* 25; *LatHar* 117; *WujNT* 656, 763; *SkarKazSej* 657a.

dan komu, czemu [w tym: *komu z czego* (11), *komu na co* (14), *komu za kogo, za co* (6), *czemu kim* (2), *komu w czym* (1)] (542): thedi iemu od Rzemiefla ma odpullfczenie bycz dane. *ListRzeż w.* 29, 35; *BierRaj* 19; *MetrKor* 34/135; *OpecŻyw* 131, 171, 188v, 189v, 190; *PatKaz I* 6v [2 r.]; *PatKaz II* 77; *PatKaz III* 94v, 96, 107, 117v, 131v (9); *TarDuch* D5; *GlabGad* A2v; *WróbŻoIt* H2v, H3, 17, P5, eev, ee4v; *LibLeg* 6/116 [2 r.], 7/104v, 10/71v, 11/132v; *RejPs* 91; Bywa dano nam vřprawiedliwienie *SeklWyzn* d4, c4; *ConPiotr* 30; *RejJóz* E4v; *SeklKat* A2, P2, S2, S4v; *RejKup* h3v, m4v, f5v; *HistAl* G2; wřłákże nye ma mu [ciału] być modłá daná/ áni potćiwolć wyrządzaná. *KromRozm I* [H³]v, [H³] marg, [H³]v, I3, I3v; *MurzNT Matth* 11/27, 28/18, *Mar* 6/2, *Luc* 4/6, 10/22 (7); *KromRozm II* f4v; *KromRozm III* B4v, E6v, F4v, G5, N (8); *Diar* 30, 32, 36, 71; *BielKom* D3v; Abowym tá ćirpliwość mnye od nyego daná *LubPs* O6v, Y6, Z2v; *GroicPorz* p3v, x2v, x4, y3, aa, ppv; *KrowObr* 27v, 31 marg, 44, 45v [2 r.], 46 (20); *RejWiz* A2, 30, 46v, 105; Wiedz że mądrość y vmiejętność dáne łá tobie [data sunt tibi] *Leop 2.Par* 1/12, *Is* 9/6, 35/2, *2.Mach* 8/15, 20, *3.Mach* 6/34 (14); *OrzList* h2v; *LeszczRzecz* A4, A5v; *BibRadz I* 2c marg, 4d marg, 378d marg, *Sap* 3/14, 11/4 (16); *OrzRozm* F3v, G4v, O3v, P; Papieżowi ma być pierwřze mieyřce wřzędzye dano. *BielKron* 407v, 31, 55v, 76v marg, 81v, 231 (13); *GrzegRóżn* B3v [2 r.], F4v; *KwiatKsiąż* E; *OrzQuin* D3v, G3v, L4v; *SienLek* 5; *LeovPrzep* E4v; *RejAp* 4, 9, 28v [2 r.], 33v [2 r.], 56v [3 r.] (40); *HistRzym* 47, 68v; Daná ieřt theż nam obietnicá druga *RejPos* 142, 23v, 58, 67v, 70, 76v (33); *RejPosWiecz*² 94; *BiałKat* 141, 223v, 251, 258v, 263v (8); *BielSat* G2v; *KuczbKat* 80 [2 r.], 150, 180, 210, 345 (9); Y łzácuie łobie drugi ty pořtępkí żwirżetom od przirodzenia dane. *RejZwierc* 99, 34v, 99 [2 r.], 128, 138, 225 (11); *WujJud* 86 [2 r.], 111, 146, 152, 160v (8); *WujJudConf* 14, 152v, 251v; *RejPosRozpr* c, c4; *RejPosWstaw* [21³]v, [41²]v; *BudBib Is* 9/6, 35/2, *Dan* 7/6, *Eccli* 15/17 [18]; *BudNT Matth* 28/18, *1.Cor* 1/4 [2 r.], *Eph* 3/2, 6/19, *Rom* 15/15 (10); *StryjWjaz* B4; Dźiećię vrodźiło łie nam á łyn dan ieřt nam *CzechRozm* 142, 2, 19, 34v, 40, 45v (22); *ModrzBaz* 9, 24, 29v, 57v, 58 (11); *SkarJedn* 18, 43, 49 [2 r.], 50, 66 (18); *Oczko* A3v, 5v, 23v; *KochPs* 145; *SkarŻyw* A4v, A5v, 26 [2 r.], 30, 35 (15); *CzechEp* 8, 34, 70, 70v, 73 (21); *KochJez* A2v; *NiemObr* 29, 33, 49, 94, 111; *KochWz* 135; *BielSen* 16; Wielekroć miłość Oycá niego tobie daná *ArtKanc* E15, A11v, E9v, H16, I11v, M4v (12); *GórnRozm* Fv; *ZawJeft* 25; *Phil* E, Fv, S3v; *KochCz* A4v; *GrabowSet* K, P3v, R4v; Bogu cześć ma bydź/ naprzód y nákoniec/ dáná *KochFrag* 41; *LatHar* 12, 106, 114, 384, 485 (10); Przypomina Tymotheuřzowi dáne rořkazanie *WujNT 1.Tim* 1 arg, s. 21, *Matth* 11/27, 12/39, s. 56 [4 r.], *Matth* 16/4 (71); *SarnStat* 311, 370, 606, 634, 1027 (7); *SiebRozmyśl I*; *KlonKr wstęp* A4, E4v; *SkarKaz* 206b, 312a, 349a, 607a, Oooo2b, Oooo3b; *SkarKazSej* 657, 657a, b, 660b marg; *KlonFlis* C2; *SapEpit* A3. Cf *dan komu ku czemu, ku komu; komu nad kim, nad czym*.

dan ku czemu (11), *ku komu* (1): *KrowObr* 89v; Kryřtus Pan Kxiążęćiem Zydow y Pogánow ku zbáwieniu/ dan ieřth *Leop Is* 49 arg; *BiałKat* 263v [2 r.]; *WujJud* 238v; *WujJudConf* 98; *CzechRozm* 249v; *ModrzBaz* 97; *CzechEp* 318; *CzechEpPorz* **4; *NiemObr* 87; A káždemu bywa dáne okazanie ducha ku pożytkowi [datur manifestatio spiritus ad utilitatem']. *WujNT 1.Cor* 12/7.

dan na co (13), *na kogo* (1): abi zadna prziczina řrvřchenya they przyiazny [...] dana nyebila. *LibLeg* 11/169v; *LibMal* 1548/144; *RejWiz* 30; *CzechRozm* 204, 226; *SkarJedn* 18; *StryjKron* 155; *CzechEp*

297; *SarnStat* 224, 311; Niech fię my w tych fiećiach na pyłzne dánych nie wichlem *SkarKaz* 85b, 518a [2 r.]; *SkarKazSej* 692b.

dan na co [= *jako*] (9): Atak chrzełt fwięty/ ielłci znak widomy/ niewidomei łalki bożej/ na fwiadecztwo dany odpvłzczania nałzych grzechow *SeklWyzn* d3v; Abowym yest [obrzezanie] dano ná znak przymyerza myędy bogyem á żydy. *KromRozm II* k4v; *RejPos* 103v, 281v. Cf »na przykład dan«.

dan za kogo, za co [= *jako*] (7): *WujJudConf* 251v, 261v; Gdyż teź y ten Iezus Chriłtus człowiek/ dány nam iest zá Bogá *CzechRozm* 34v, 40, 143, 321; *WujNT* 1.Cor 11/15.

dan kim, czym (1): Zwłalzcza gdzie lekarzłtwem pomocz może być dana. *FalZioł* V 31v.

dan kim [= *jako*] (2): Syn Boży/ [...] włzytkiemu fwiātu od oycá dan ielł Miłłtrzem á Doktorem. *RejPos Rozpr* c; *SkarŻyw* 593.

dan nad kim, nad czym (8): A vważay łobie/ łkąd mu tá moc daná/ y nád kim mu daná. *RejPos* 79v; *SkarJedn* 63; *KochOdpr* B2v; *CzechEp* 295; *KochPieś* 46; Przez te klucze/ rozumne fię nawyźłza zwierzchność y przełożeńłtwo dáne Piotrowi nád włzytkim kołłciołem *WujNT* 68, 76, *Apoc* 6/8.

dan za czym [= *przez co*] (1): częłtokroć więcey zá życźliwołłcią/ álbo zá płochołłcią Páńłką/ niź zá łtátecznym vważeniem bywáią dáne [*quam certa rationis expensione tribuuntur*] [*dostojeńłstwa i sława*]. *ModrzBaz* 57.

dan w czym (2): *CzechEp* 205; Tá miłłość Boża [...] bywa nam daná w vłpráwiedliwieniu náłzym *WujNT* 540.

W charakterystycznych połączeniach: *dan* (-a, -e) *chwała* (11), *cześć* (5), *dobrodziejstwo* (6), *duch* (19), *łaska* (32), *mądrość* (11), *moc* (96), *nauka* (7), *obietnica* (7), *odpowieź* (13), *odpuszczenie* (7), *przyczyna* (10), *rada* (5), *sąd* (5), *wiara* (17), *władza* (12), *znać* (4), *znak* (3), *znamię* (2), *zwierzchność* (22).

Wyrażenia: »od (Pana) Boga, Pana dan« = *datus est a Deo Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*; *concessus a Deo Modrz* [szyk 111 : 28] (135 : 4); *PatKaz I* 11; *PatKaz III* 114 [2 r.]; Iuź by więc włzytkie miały łtradać dobra a od Boga człowieku danego. *GlabGad* A2v; *WróbŻołł* H3; *RejPs* 91; *RejJóz* E6; *SeklKat* S3v; *HistAl* G2; *KromRozm III* F4v, N6v; *GroicPorz* ppv; Michále Swięty tobie ielłth daná naprzednieyłza moc od Bogá *KrowObr* 174, 50v, 54 [2 r.], 55v, 89v, 127 (9); *RejWiz* 105; *Leop* 3.Mach 6/34; *LeszczRzecz* A4; *BibRadz* II 130d marg; *OrzRozm* F3v, I; *BielKron* 31, 329v; *Mącz* 91c; *OrzQuin* L4v; *LeovPrzep* E4v; *RejAp* 4, 80, 158; *GórnDworz* Ffv; *RejPos* 23v, 58, 145v marg; *BiałKat* 223v, 373v; *RejPosWstaw* [21³]v, [41²]v; *KuczbKat* 395; Bo prawdá ielł miotłá łroga/ A práwie dána od Bogá. *RejZwierc* 233v, 34v, 99, 254; *BielSpr* 46; *WujJud* 111, 166v, 235v; *WujJudConf* 98; *BudNT* Rom 15/15; *CzechRozm* 2, 19, 40, 58, 66 (17); *ModrzBaz* 9 [2 r.], 58, 65v, 104v; *SkarJedn* 49, 50, 83, 121, 123 (8); *Oczko* A3v, 5v, 23v; Duchá prorockiego hoynie miał danego od P. Bogá. *SkarŻyw* 311, 35, 56, 90, 227, 332 (10); *CzechEp* 8, 34, 70, 70v, 73 (25); *CzechEpPORz* **4; *NiemObr* 94; *ArtKanc* E20, M4v; *GórnRozm* Fv, F3v; *KmitaPsal* A2v; *WujNT* 21, 132, 407, 417, 537 (7); *SkarKazSej* 662a; Lełne bogáctwá nieofłzácowane/ Hoynym Polakom od Bogá łá dáne. *KlonFlis* C2; *SapEpit* A3.

»darmo, daremnie dany« (4 : 1): a tak my teź mamy dla tey łalki daremnie nam daney/ odpułczáć winy albo wyłłtepy bliznem nałzem *SeklKat* S4v; *Diar* 71; *KrowObr* 44; *WujNT* 521, Zzzzz4.

»z nieba dan« = *datus de caelo Vulg* [szyk 13 : 5] (18): *FalZioł* I 64b; *RejKup* f5v; Abowiem żadny tżłowiek niemoże nic wziąć/ iáko Kryłtus powieda/ chybaby mu było dano z niebá. *KrowObr* 27v, 27v, 46, 47, 55v, 139; *Leop 2.Mach* 8/20; *RejAp* 80v; *RejPos* 242v; *RejZwierc* 225, 251v; *SkarŻyw* 580, 593; *KochTr* 21; Nie miałbyś nádemną żadney zwierzchności/ kiedybyć nie była daná z niebá. *WujNT* 568, 408.

»na przykład dan« [szyk 4 : 1] (5): *SeklKat* A2; A łtąd [*Penelopa*] ná przykład wżytkim cnotliwym pániám ná świece iełt daná *BielKron* 25v; *BiałKat* 153v; ktore [*przykłady i obyczaje*] z rozłádku ludzi dobrych bywáią pochwalone á ná przykład dáne [*exempla... proponenda, moresque imitandi*] *ModrzBaz* I4; *ArtKanc* P14v.

Szeregi: »obiecany i (a) dan« [szyk 4 : 1] (5): *RejAp* 56v; przypátrzywży łie coś iełt/ y iákoś od niego łtworzon iełt/ y co iełt dano/ y iełtżce obiecany tobie. *RejPos* 219, 158v; *CzechEp* 296; *WujNT* 366.

»dan i okazany« (1): Iż gdy byli wćisnieni głodem/ obrzydźili theż łobie przyrodzoną chuc łwoię y potrzebną/ dla rzeczy im od łiebie dánych y okazanych. *BibRadz Sap* 16/3.

»dan i oznajmiony« (1): á iż tobie wżytko będye dano y oznáymiono odemnie *RejPos* 285.

»dany i posłany« [szyk 1 : 1] (2): znácznie to łam Zbáwiłciel náłz Iezus C. od niego nam połłány y dány wyraża tymi łłowy *CzechEp* 270, 217.

»dany i postanowiony« (4): ále iż łie człowiek łtał Bogiem náłzym/ Wybáwiłcielem y odkupiłcielem nam od Bogá dány y połłánowany. *CzechRozm* 58, 203v; *CzechEp* 291; *NiemObr* 68.

»przyniesiony i dan« (1): aby tę łáłkę niewidomą/ z nieba nám przyniešioną/ y daną/ widomemi znáki w nas zápietżetował. *KrowObr* 46.

»sprawiony i dany« (1): one wżytkie krwáwe zakonne ofiáry: ktore nie Bogá iákiego znáczyły/ [...] ále człowieká/ ktory ná to był od Bogá y łpráwiony y dány *CzechEp* 297.

»dany i użyczony« (1): tedyby iáko dáry ołobie tylko Piotrowey dáne y wżyczone/ przy ołobie tylko Piotrowey zołławáły *NiemObr* 49.

»dany i zalecony« (2): ktorego wolá czynił Iezus Chriłtus Pan náłz/ nam od onego łámeo y iedyneo Bogá Izráelłkiego dány y zálecony. *CzechRozm* 70v, 211.

»dan i złożony« (1): Komu dádzą winę o zápaleniu boru áłbo łáłá/ s takim ma być dano y złożony polłkie práwo *UstPraw* E4v.

2. *Pozwolony, dopuszczony* [*komu, cum inf*] (4) : tedy mv niemoze dáno dluzey bycz iedno na roki bliłse onych Xiąg do ktorych łie bierze *ComCrac* 19v [*idem*] 19v; *UstPraw* C4v; Iż wiernym dány łá rozumieć [!] táiemnice krolełtwá niebiełkiego *RejPos* 64.

3. *Nakazany, polecony; datus Vulg* (12) :

dan komu (11): *LibLeg* 7/30v, 11/188; Ktorego wykupiłwży/ ma mu być dano prowadzenie áłbo rumowánie zá łzełć niedzyel *UstPraw* A; *BibRadz Matth* 10/19; *RejPos* 298; Boć wam będye dano [*dabitur enim vobis*] oney godziny/ cobyłcie mowili. *WujNT Matth* 10/19 [*przekład tego samego tekstu BibRadz, RejPos* 298], *Mar* 13/11, *Ioann* 3/27, 6/65. Cf *dan komu w co*.

dan ku czemu (1): Atho czo kv yey mczi y sina yey mczi łtanv vichowanya yełth dano yndzyey krom volyey yey mczi rzeczám łzwim łogowacz *LibLeg* 11/187.

dan komu w co (2): ponyewalch tho yey mczi w wladzam y wrofkazanye dano od Czeŕarza yego mczi bilo. *LibLeg* 11/187, 11/187v.

4. Wyznaczony, mianowany, przydzielony; *datus Vulg, JanStat; attributus Vulg; collatus JanStat* (106) : *ZapWar* 1507 nr 1984, nr 1985, 1550 nr 2665; Aczi Voievodovie, Castellani Czeŕniczy [...] przez nas dani, doŕtateczn poŕŕeŕsi dziedziczn a niezmyŕlion miecz may. *ComCrac* 14v; *GroicPorz* f3; *KrowObr* 36v; *Leop Prov* 21/18, *Ez* 32/29; *UstPraw* B3; *RejPosRozpr* cv; *SkarŻyw* 28, 391; *StryjKron* 637; *Recuperatores* – Commiŕsarz dani od wierzchowŕczy [!]. *Calep* 900b; ni rkoymia dny od tego [*nec fideiussor datus JanStat* 586]/ ktry wygra bdzie mg bydŕ poignon o dug. *SarnStat* 707, 725, 746, 803, 1151, 1153 (9).

dan z czego (5): *PatKaz II* 52; ma ŕtrci recz ŕwoieŕ/ iŕ czego potrzebne bo on/ bo *procurator* iemu z prw dny nie dooŕŕy? *GrnRozm* F3v; *OrzJan* 92; dla tego z Boŕkiego zrzdzenia ŕ dni Krlowie [*Ideo divina sententia dati sunt Reges JanStat* 1018] ludŕiom/ y Pnowie poddny *SarnStat* 953, 152.

dan komu, czemu [w tym: *komu z czego* (4), *komu na co* (4), *komu za kogo, za co* (4), *komu, czemu kim, czym* (2), *komu ku czemu* (1)] (58): *ZapWar* 1521 nr 2273; *PatKaz II* 52; Czwarthy przyuyley wzyla yŕz od tey godziny narodzenya dana yey byla ŕtroza anyelŕka *PatKaz III* 114v, 108; *KlerWes* A2v; *SeklWyzn* d3v; *KromRozm I* G3; POwodowi odwŕoki ku zgotowniu n ŕw ŕprw niebywi dne. *GroicPorz* f3, f3v, i4v, f2v, f3; *KrowObr* 171; *Leop Deut* 29/26; *UstPraw* C3; *OrzRozm* D3v, L4v; *BielKron* 74; *RejPos* 251, 284; Pŕtrŕ koŕcilowi dny. *BialKat* 133 marg; *RejZwierc* 199; *RejPosRozpr* b4; *BialKaz* 14; *CzechRozm* 176v; *ModrzBaz* 24v, 44; *SkarJedn* 25, 65, 364; *SkarŻyw* 412 marg, 491 marg, 492, 501; *MWilkHist* B2; *CzechEp* [394]; *ReszPrz* 107 [2 r.]; *GrnRozm* F3v; *GostGosp* 2; *GrochKal* 27; *OrzJan* 92; Nieumietnym y vbogim Prokurator niech bdzie dan. *SarnStat* 569, 8, 72, 73 [2 r.], 80, 327 (14); *SkarKazSej* 693b, 700b. Cf *dany komu dla czego*.

dany komu dla czego (1): A tk dzie dla wjŕluga/ miejŕce dla chwaŕy/ przenŕŕadowc dla (doŕwiadczenia) cnoty ich dnj im b. *SkarJedn* 91.

dan ku czemu (2): *KrowObr* 171; Apoŕtoŕ ŕ. opifaŕŕy troche wyŕŕzey vrŕdniki zborowe ku poŕŕugowniu dane/ poŕŕytki tego poŕŕugownia przypomina *NiemObr* 44.

dan na co, na kogo (12): *LibLeg* 11/158v; O ŕŕdziach Comiŕzarzech granicznych abo na Vikupno ymienia danych *ComCrac* 17v; *SeklWyzn* 2; *GroicPorz* f3v, f3 [2 r.]; *Leop Ez* 21/29; *UstPraw* C3; *RejZwierc* 199; *SkarŻyw* 355 marg, 501; *SarnStat* 683.

dany na miejsce kogo (1): Subditivus – Nawieiŕcze inŕzego dani. *Calep* 1015b.

dan za co, za kogo [= *jako*] (5): Ktoremu iuŕz po koronciey. dan byŕ za Mrŕŕŕk/ zacny koronny ŕlchic. *BialKaz* I4; *CzechRozm* 176v; *SkarJedn* 25, 65; *SkarKaz* 81a.

dan kim, czym [= *jako*] (5): *PatKaz II* 23; gdyŕ on ieŕt dan przednieyŕzym pŕtrŕem pnŕtw onego *RejZwierc* 40v; *RejPosRozpr* b4; *SkarJedn* 65; *OrzJan* 92.

W charakterystycznych poŕŕczeniach: *dana odwŕoka* (5), *dylacyja* (2).

Wyraŕzenie: »od (Pana) Boga dan« [*szyk* 19 : 1)] (20): A tk mamy krolewn/ od bog nam dan. *KlerWes* A2v; *SeklKat* H2; *KromRozm III* H2; *OrzRozm* D3v, L4v; *BielKron* 74; *CzechRozm* 111; *KarnNap ktv*; *SkarJedn* 364; byŕ on tk zacny y wielki wodz y vrŕdник od Bog dny *SkarŻyw*

481; *CzechEp* 73, [394]; *ReszPrz* 107; Zásiądź łzcześliwie ná łwym złotyryn Thronie/ Od Bogá dány Polakom Pátronie *GrochKal* 27; *PowodPr* 4; *SkarKaz* 81a; *SkarKazSej* 678b, 693b [2 r.], 700b.

Szereg: »dan i obran (a. wybran)« [szyk 4 : 4] (2): Henryk trzeci brát/ niektóre młynárskié wyłtępki przed Sędzim ná to wyłádzonym/ dánym/ y wybránym [dato, vel electo, debito *JanStat* 1077]/ łłuznym obyczáiem kazał Młynárzá łádzić *SarnStat* 683; *SkarKaz* 81a.

5. *Ustanowiony, uchwalony; nadany; datus Vulg, PolAnt, JanPrzyw, JanStat; concessus, donatus JanPrzyw, JanStat; traditus Modrz, JanStat (436) : LibLeg* 10/69; *ZapWar* 1545 nr 2646; Dla czego dan był łtáry zakon. *KromRozm II* i3v marg; *KromRozm III* G5v; *GroicPorz* kkv; *KrowObr* 43v; *Leop* 3.Esdr 9/39, *Rom* 3 arg; Liłty ná dożywoćie przes nas dáne ták iáko w łobie brzmiá káždemu záchowamy. *UstPraw* H2; *BibRadz* I 1, 31, *Deut* 5 arg; *BielKron* 92v; Desponsa provincia nondum decreta, Obiecáne łtárołstwo ále yełcze nie dáne. *Mącz* 410b; *SarnUzn* C5v, D2v; *HistRzym* 114; *BiałKat* 23v, 33v, 53v; *KuczbKat* 190, 265 [2 r.], 345; *WujJudConf* 79; *CzechRozm* 37v, 89v, 94v; *SkarJedn* 342; *SkarŻyw* 2; *StryjKron* 597; *CzechEp* 265, 320; *PapUp* 14; *ActReg* 3v, 81; *GórnTroas* 50; *GrabowSet* P3v, Q4; *LatHar* 318, 556; *WujNT Ioann* 1/17, s. 656, *Gal* 3/21; [cla] pod którymkolwiek łpofobem łłów y przyczyn dáné [concessa *JanStat* 59]/ [...] płuemy *SarnStat* 67, 12 [3 r.], 19, 53 marg [2 r.], 54 [2 r.], 84 (43); *PowodPr* 16, 67; iákoby włzytko było profto/ y pod liniá y łznurem woley Bożey/ y práwá od niego dánego *SkarKaz* 310a, 157b, 310b, Oooo2; *SkarKazSej* 680a.

dan komu, czemu [w tym: komu na co (6), komu w co (4), komu czym (3), komu o co (1)] (144) : Abowiem ktorego Rzemiołto opułłcza, themu żaden liłt niema bycz dan. *ListRzeż* w. 30; *OpecŻyw* 22; *PatKaz I* 3, 16; *PatKaz II* 69v; *HistJóz* E3; *LibLeg* 11/71, 72v, 108v; Abowiem łceptrum krolewłkie twoie będzie tobie dano *RejPs* 165, 109v; *ZapWar* 1545 nr 2646; *RejKup* e7v, y8, y8v, z2v, ee6; *MurzHist* R4; *KromRozm II* f, i2, k4v; *KromRozm III* M3v; *Diar* 80; *BielKom* D3; *LubPs* R5v marg; *GroicPorz* a3 [3 r.], 13; *KrowObr* 9; Y w ten czás go rycerzem zacnie páłowano/ Y Orle mu do herbu łkrzydło było dano. *RejWiz* 97v, 162; *Leop* Ios 24/33, *Esth* 16/16; *UstPraw* E4, F4; *BibRadz Num* 26/54, *Deut* 9/6, I 128d marg, 1.Par 5 arg; *OrzRozm* N3v, R3; *BielKron* 18, 263v, 289v, 304, 377v, 387v; A tenże przywiley iełt dan ná ten czás y innym *RejPos* 179v, 18v, 181v, 282v; *RejPosWstaw* [110²]v; *KuczbKat* 265; *WujJud* 4v, 194v; *BudBib* Ios 24/33, 4.Esdr 7/9; *WierKróc* Bv; *CzechRozm* 67, 142v, 166v; *ModrzBaz* 79v, 100 [2 r.], 122; *SkarJedn* 151, 206; *SkarŻyw* 2, 166 marg, 208, 259 marg, 260 [2 r.] (11); *CzechEp* 32, 367; *WerGośc* 209; *ZawJeft* 36; *ActReg* 4, 24; *WujNT* 307, 366, 659, *Hebr* 7/11; Dożywoćie mężowi z żóną dáné *SarnStat* 86; Gléyt y vprzełpieczenié przez nas y potomki náłzé było dáné tym/ kórzy o nie profzá [dari debeat petentibus *JanStat* 628] *SarnStat* 157, 7, 53 [2 r.], 68 [2 r.], 86 [5 r.], 91 (51); *PowodPr* 17; Bo iż łądowe [ustawy] ony práwne/ iedney tylo y máley nácyey *Zydowłkiey* dáne były *SkarKaz* 311a, 313b; *SkarKazSej* 679a.

dany dla kogo (2): *CzechRozm* 17; Zakon dla niełpráwiedliwych iełt dány. *WujNT* 1.Tim 1 arg.

dany z czego (1): ábowiem to krolełstwo iełt dáne z dobrodzyeyłtwá Papielkiego *BielKron* 194v.

dan przeciw komu (3): Ale thu Páweł łwięty mowi o żądzy złey/ [...] przeciw ktorey dan iełt zakon *RejPosWstaw* [110³]; *SarnStat* 97, 400.

dan na co, na kogo (20): *LibLeg* 7/11v; Czemułz tedy zakonowi ná niewiáły łkázone/ y nieczyłte dánemu/ ty Páanno bez łkázy podlegałz *SkarŻyw* 112; *LatHar* 318; dárowánia łtale y mocnie máią

ftać/ choćby téż Przywiléy ná nie nie był dan [*concessum non fuerit JanStat* 125] *SarnStat* 136, 95, 759, 768, 954, 964 [2 r.] (15); *SkarKaz* 315b; *VotSzl* D3v.

dan o co (5): O Bar Dany są lysthy *LibLeg* 7/100; *UstPraw* A3, I2; *SarnStat* 7, 918.

dan w co (6): powodnéy ftronie w pośsełsią ma bydź dano [*imienie*] przez tenże łąd *SarnStat* 1171. Cf »w dziedzictwo dan«, »w ręce dan«.

dan czym (4): Ten Státut niełciąga fię ná wśi co łą zdawná ptzywileymi miáftam dáne. *UstPraw* F4; *SarnStat* 89, 966, 1047.

W charakterystycznych połączeniach: dan (-a, -e) *cto* (5), *dekret* (2), *dożywocie* (6), *dziedzictwo*, *glejt* (5), *list* (32), *odpust*, *pokuta* (2), *prawo* (15), *przykazanie* (2), *przywilej* (50), *ustawa* (3), *wolność* (6), *zakon* (42).

Wyrażenia: »od (Pana) Boga, Pana dan« [*szyk* 7 : 2] (8 : 1): *KromRozm II* f, i2; *LubPs* R5v *margin*; ofiadłość oney przewybornej źiemie będzie wam daná od Páná Bogá wálzego [*Dominus Deus tuus dat tibi*] *BibRadz Deut* 9/6; *BielKron* 263v; *CzechRozm* 182; *SkarJedn* 206; A práwo które ludzióm od Bogá ieft dano/ Zadnym ogniem ni czáfem będzie zepłowano. *ZawJeft* 36; *SkarKaz* 315b *margin*.

»w dziedzictwo dan [*komu*]« = *datus in haereditatem PolAnt* [*szyk* 2 : 1] (3): Dawid [...] zabił Goliafzá onego/ y było dano w dziedzictwo miáfteczko ono iemu *RejPos* 18v; *BudBib* 4.*Esdr* 7/9; *CzechRozm* 182.

»dan przez ręce [*czyje*]« [*szyk* 2 : 1] (3): *LubPs* R5v *margin*; Dan ieft práwi zakon przez ręce Mediatorowe. *SarnUzn* D2v, D2v.

»w ręce dan« = *manus datus Modrz; in manus traditus JanStat* (2): *ModrzBaz* 108v; y około máiętności y żywotá ich przez ofobné fwoié królewłkié lifty/ które máią bydź w ręce náłzé dáné/ vprzełpieczył *SarnStat* 1102.

Szeregi: »dan, (i) darowan« = *datus et donatus JanPrzyw* (2): [*prawa, wolności*] w którójkolwiek łufznój rzeczy dáné/ y dárowáné/ áby były mocné y vgruntowáné *SarnStat* 941, 942.

»postanowion (a. ustawion) i dan« (2): fwięty kołcioł chrzełcijanłki/ [...] fwiátołfciami od Chriłtułá vftawionymi/ y danymi/ potwirdzon y vmocznion. *SeklWyzn* Bv; *CzechRozm* 90.

»dan i po(z)wolon« = *datus a. donatus et concessus JanStat, JanPrzyw* (4): także y obrony dáné y pozwoloné [*data et concessa JanPrzyw* 7]/ tak przez nas y potomki náłzé [...] pfuiemy *SarnStat* 885, 170, 1054, 1055.

»uczynion, dan i uchwalon« (1): áby Exequucia ich łámych [...] wedla [...] Conłtituciy/ y Vchwał Séymowych w Koronie Polłkiéy vczynionych/ dánych/ y vchwalonych iákichkolwiek przełżłych około dóbr Stołu Iego [...] żadnégo łtołu niedoległá *SarnStat* [1023].

»dan i wydan« = *datus et exhibitus JanStat, JanPrzyw; datus et donatus JanPrzyw* (3): [*obowiązujemy się*] y lifty przez Przodki náłzé [...] łufznie y łprawiedliwie dáné y wydáné/ mocnie á nieporuźenié dźierzéc *SarnStat* 13, 13, 164.

»dan albo zapisan« (2): CO łie tycze rzeczy nam dáných álbo zápifáných/ [...] máią [*one*] łwą drógę wedle Conłtituciiéy Piotrkowłkiéy. *SarnStat* 91, 91.

a. *Wystawiony, sporządzony, datowany; naznaczony; datus Modrz, JanStat, JanPrzyw (130) : Mącz 302a; ModrzBaz 125; á za každym dániem raty quity máią byđz dáné [quitantias tenebuntur assignare JanStat 855]. SarnStat 1078, 416, 514, 914, 1114 marg.*

W połączeniu z datą i miejscem (93): ListRzeż w. 52; Dan wgrudzyądzu wřzobothą przed nyedzyelą kthorą zową oculi Anno domini 1520 MetrKor 37/1v, 34/135v, 288 [2 r.], 288v, 37/1v, 2 (8); March¹ Wiet A2; OpecŻywSandP ktv; ForCnR Wiet Av; BielŻyw nlb 5; GlabGad A4; MiechGlab *3; LibLeg 6/160v, 8/26v, 133v, 10/65, 92v (10); WróbŻoltGlab A5v; SeklKat A3; LubPs A2v; GroicPorz B2; OrzList g2, i3; UstPraw K3v; BibRadz I *3; Dan z Adrynopola miefiacá Lipca od národzenia Iezufa 1444. BielKron 245v, 246, 253 [2 r.], 254, 254v, 338; SienLek a4v; SienLekAndr a3v; KwiatOpis A3; RejZwierc [28³]v, 182v; CzechEpPorz *v; ReszPrz 113; WerGośc 205; WerKaz 277; PaprUp A2v; GrabowSet A3; KochFragJan 4; JanNKarOrz F3v; Dan na Zamku náłzym [Datum in Castro nostro JanStat 863] Márienburgu w Niedzielę Szrodopořtną: Roku Národzenia Páńlkiego 1436. SarnStat 1085, 11, 129, 195, 219, 220 (36); SiebRozmyśl A2; VotSzl A3; CiekPotr ktv; KlonWor ded **4.

Wyrażenia: »na piśmie dan« (2): Libellus, Sądowna żałobá ná piśmie dána. Mącz 191d, 353a.

»dan przez ręce [czyje]« = datum per manus JanStat, JanPrzyw (20): Dan przez ręce Zbigniewá/ Probořczá Krákwlkiego/ Kánclerzá náłzego. SarnStat 259, 381, 384, 889, 896, 899 (20).

Szeregi: »działo się i dan (jest)« = actum et datum JanStat, JanPrzyw [szyk 7 : 1] (8): Działo fie y dan ieřt w Piotrkowie w Piątek przed Niedzielą Iudicá/ Roku Bożego 1563. SarnStat 1214, 885, 905, 957, 1106, 1122 (8).

»(na)pisan i (a, albo) dan« = scriptum et datum JanStat [szyk 3 : 1] (4): MetrKor 34/135v; Literae recentissimae, Nie dawny/ dopieruczko dáný álbo nápiřány. Mącz 348b; Piřan y dan ná tymże Séymie řpólnym Lubelřkim SarnStat 1026, 220.

b. *Nazwany, mianowany; datus Vulg [w tym: o imieniu (24), o nazwisku (1), o przezwisku (1)] (26) : BartBydg 48; Iř niemářz inřzego imieniá pod niebem danego miedzy ludzmi/ przes ktorebyřmy mieli być zbáwieni? KrowObr 155, 45; CzechRozm 194v.*

dan komu (22): KromRozm III M3v; Rzeķł Ezau/ řpráwiedliwie ieřt imię iemu dano Iakob BielKron 14v, 92v; Ex forma inditum nomen est, Wedle twarzy á wzroku ymię dáne mu yeřt. Mącz 92c; OrzQuin I4v; BiałKat 81; RejPosWstaw [143³]v; KuczbKat 25; RejPos Rozpr c2; CzechRozm 46v, 53, 53v [3 r.]; Zowiá mię Bářlam/ á ná chrzćie S. dáne mi ieřt imię Piotr. SkarŻyw 40, 2; CzechEp 289, 347; NiemObr 120; Phil K4; WujNT Act 4/12. Cf dan komu ku czemu.

dan komu ku czemu (2): Iákoř lię to iuř z niektorych znáčných řwiádeřtw/ o wypeřnieniu Abráhmowi vřzynioney obietnice/ [...] y imieniu ludźiom dánym ku zbáwieniu/ [...] przypomináło y okázowáło. CzechEp 311, 289.

Wyrażenie: »od Boga, Pana dan« [w tym: imię (4), nazwisko (1)] [szyk 4 : 2] (4 : 2): dano iemu imię od Pána Nieludmoy/ po Zydwofku Loami BielKron 92v; KuczbKat 25; RejPosRozpr c2; Oprócz ktorego nie ieřt dáne żadne imię ludźiom od Bogá ku zbáwieniu CzechEp 289, 286; NiemObr 120.

6. *Wymierzony, uderzony (3) :*

Wyrażenia: »policzek dany [komu]« (1): Do teyże należy policzek dáný v Annarzá od řłuzki nędznego/ Pánu niewinnemu LatHar 316.

»raz pięścią dany« (2): Talitrum percussio quae fit digitis complicatis in condylos, Raz pyećyam dany. *Murm* 59 [*idem*] *BartBydg* 155b.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (3) : n pán/ dán/ kárán *MurzOrt* B2v; Datus – Dany *Calep* 337b, 337b.

Synonimy: **I. 1.** *prowidowany*; **a. α.** *ofiarowany*; **b.** *zapłacony*; **c.** *przedan*; **2.** *podany, wniesiony*; **3.** *poruczony, zlecony, zostawiony*; **a.** *skazany*; **II. 1.** *okazany, oznajmiony, posłany, postanowiony, przyniesiony, sprawiony, użyczony, zalecony, zesłany, złożon*; **4.** *obran, wybran*; **5.** *darowan, postanowiony, pozwolony, uchwalon, uczynion, ustawion, wydan, zapisany*; **a.** *napisan, pisany*.

Cf **DAĆ, NIEDAN**